

اعلام نظر در خصوص فرست کالاہی مشمول موافقت نامہ

ترچجات تجاری بالبنان

عنوان گزارش: اعلام نظر در خصوص فهرست کالاهای مشمول موافقت نامه ترجیحات تجاری با لبنان
کمیسیون: توسعه صادرات غیر نفتی - حسن ثاقب
انتشار: امور کمیسیون های تخصصی اتاق ایران
شماره گزارش: ۰۸۰۱۴۹
تابستان ۱۴۰۱

بدنبال سیاست‌های توسعه همکاری‌های اقتصادی و تجاری ایران با کشورهای شریک تجاری، دو کشور ایران و لبنان درصدد هستند تا با آزادسازی تجاری از طریق کاهش موانع تعرفه‌ای، اقدام به ارتقای سطح تجارت دوجانبه نمایند. در همین راستا کشور لبنان در راستای دسترسی بیشتر به بازار ایران، فهرست ۴۳۴ قلم کالا (در سطح کدهای HS شش رقمی) تهیه و از طرف ایرانی درخواست نمود که با کاهش تعرفه‌های مربوطه موافقت نماید. در مقابل ایران نیز فهرست ۵۴۰ قلم کالایی برای اخذ تعرفه‌های ترجیحی از کشور لبنان ارائه کرده است.

با هدف ارزیابی این فهرست‌ها، بانک اطلاعات تجاری شامل اطلاعات و آمار تجارت دو کشور با جهان، تجارت در سطوح دوجانبه و همچنین تعرفه اعمالی هر کشور بر هر کد HS شش رقمی بالغ بر ۵۳۴۷ قلم کالا تشکیل شد.

بررسی فهرست درخواستی لبنان نشان می‌دهد که این کشور در کل ۴۰۹ کالای درخواستی خود از ایران بطور متوسط طی پنج سال اخیر حدود ۱۳۱۳ میلیون دلار صادرات داشته است. کشور لبنان در صادرات حدود ۱۹۷ قلم از این کالاها واجد مزیت نسبی بوده و پتانسیل صادرات کشور مذکور به ایران نیز حدود ۳۹۰ میلیون دلار است. همچنین واردات لبنان از جهان در مجموع این اقلام، حدود ۲۴۱۰ میلیون دلار و بیش از صادرات این کشور است. این در حالی است که ارزش صادرات ایران در ۴۰۹ قلم کالای مورد نظر سه برابر لبنان و در حدود ۴۹۸۸ میلیون دلار و واردات ایران نیز در حدود ۳۷۷۸ میلیون دلار است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که ایران در صادرات ۸۱ قلم از این کالاها واجد مزیت نسبی بوده و پتانسیل صادراتی ایران به لبنان نیز بیش از دو برابر پتانسیل صادراتی لبنان به ایران و حدود ۸۱۲ میلیون دلار است. فهرست درخواستی لبنان، درجه حساس بودن کالاهای ایرانی به منظور اعطای امتیازات تعرفه ای حائز اهمیت است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که در اعطای تخفیف تعرفه ای برای ۶۷ قلم (که در این گزارش مشخص شده است) بایستی جانب احتیاط را رعایت نموده و پس از بررسی‌های دقیق کارشناسی تصمیم‌گیری نمود. همچنین عدم امکان اعطای ترجیحات برای کالاهای صادرات مجدد لبنان به ایران نیز موضوع مهم دیگری است و بایستی بدان توجه شود چرا که طبق قواعد مبدا امکان اعطای امتیاز تعرفه ای برای اینگونه کالا وجود ندارد. بررسی‌ها نشان داده است که ۲۱ قلم از اقلام درخواستی لبنان، بیش از ۵۰ درصد صادرات مجدد هستند که طبیعتاً مشمول ترجیحات تعرفه ای از طرف ایران به لبنان نخواهند بود.

بررسی فهرست درخواستی ایران از لبنان نیز نشان می‌دهد که از بین ۵۳۴۷ قلم کالا موجود در بانک اطلاعات تجاری ایران و لبنان، تعداد ۲۰۶۸ قلم کالای در سطح شش رقمی HS از سوی لبنان از تعرفه صفر (سال ۲۰۲۱) برخوردار است. همچنین حدود ۲۷۷۹ قلم کالا نیز از حداکثر پتانسیل صادراتی ۳۰۰ هزار دلار برخوردار است که در صورت وجود محدودیت برای معرفی فهرست درخواستی ایران در چارچوب موافقت‌نامه تجارت ترجیحی با لبنان، مابقی کالاها شامل ۵۸۵ کد HS شش رقمی برای موافقت‌نامه ترجیحی دو جانبه در اولویت بوده و این ۵۸۵ قلم کالا بر اساس امتیازات هر کالا (بر اساس شاخص‌های مورد استفاده) اولویت بندی شده است (پیوست گزارش). این ۵۸۵ قلم کالا در مجموع با پتانسیل صادراتی بالغ بر ۲ میلیارد دلار به بازار لبنان برخوردار است.

فهرست مطالب

مقدمه	۴
۱-مروری بر ساختار تعرفه و تجارت کشور لبنان	۴
۱-۱-تعرفه بخش‌های کشاورزی و غیرکشاورزی	۴
۱-۲-طبقات تعرفه‌ای	۵
۱-۳-تعرفه بر واردات محصولات کشاورزی و غیرکشاورزی	۵
۲-بررسی فهرست درخواستی لبنان	۷
۳-عدم شمول کالاهای صادرات مجدد لبنان در آزادسازی تجاری	۹
۴-کالاهای حساس ایران در فهرست درخواستی لبنان	۱۰
۵-بررسی فهرست درخواستی ایران	۲۷
۶-اولویت‌بندی فهرست درخواستی ایران	۲۸
۶-۱-محاسبه شاخص اکمال تجاری ایران با لبنان بر اساس یک شاخص پیشنهادی	۲۸
۶-۲-پتانسیل صادراتی ایران به لبنان	۲۹
۶-۳-نرخ تعرفه لبنان	۲۹
۶-۴-مراحل تعیین فهرست درخواستی اولویت‌دار ایران از لبنان	۲۹
۷-جمع‌بندی	۳۰
۸-منابع	۳۲

انعقاد موافقت‌نامه تجارت ترجیحی و آزاد بین کشورهای بصورت دو یا چندجانبه یکی از ابزارها برای توسعه تجارت و دسترسی بیشتر و بهتر فعالین تجاری دو طرف به بازار متقابل محسوب می‌شود. کشور ایران از سال ۱۳۸۴ تا ۱۳۹۹ با ۹ کشور ازبکستان (۱۳۸۲)، پاکستان (۱۳۸۵)، تونس (۱۳۸۶)، کوبا (۱۳۸۷)، بوسنی هرزگوین (۱۳۸۸)، قرقیزستان (۱۳۸۸) - که اخیراً لغو شده است)، بلاروس (۱۳۹۱) - که به‌طور یک‌طرفه از سوی ایران منعقد شده است)، ترکیه (۱۳۹۳) و افغانستان (۱۳۹۵) موافقت‌نامه تجارت ترجیحی دوجانبه و از سال ۱۳۸۷ با سوریه موافقت‌نامه تجارت آزاد دوجانبه منعقد و اجرایی نموده است. بدنبال سیاست‌های توسعه همکاری‌های اقتصادی و تجاری ایران با کشورهای شریک تجاری، دو کشور ایران و لبنان در صدد هستند تا با آزاد سازی تجاری از طریق کاهش موانع تعرفه‌ای، اقدام به ارتقای سطح تجارت دوجانبه نمایند. در همین راستا کشور لبنان در راستای دسترسی بیشتر به بازار ایران، فهرست ۴۳۴ قلم کالا (در سطح کدهای HS شش رقمی) تهیه و از طرف ایرانی درخواست نمود که با کاهش تعرفه‌های مربوطه موافقت فرماید. در مقابل لازم است ایران نیز فهرستی از کالاها برای اخذ تعرفه‌های ترجیحی از کشور لبنان تحت عنوان «فهرست درخواستی ایران» ارائه کرده است. در این گزارش پس از بررسی مختصر ساختار تعرفه و تجارت لبنان، ابتدا فهرست درخواستی لبنان (۴۳۴ قلم) و سپس ضمن معرفی فهرست مناسب برای اخذ تعرفه ترجیحی از لبنان بر اساس متغیرها و شاخص‌های مورد نظر این مطالعه، فهرست درخواستی ایران از لبنان مورد بررسی و ارزیابی قرار می‌گیرد.

۱- مروری بر ساختار تعرفه و تجارت کشور لبنان

بر اساس گزارش سازمان جهانی تجارت (WTO)، متوسط تعرفه‌های لبنان بر واردات معادل ۶ درصد (سال ۲۰۱۹) بوده است. این کشور به سازمان جهانی تجارت نپیوسته است اما در حال مذاکره جهت عضویت در این سازمان می‌باشد به همین دلیل متوسط تعرفه‌های اعمالی بر واردات از سایر کشورها را نیز تقریباً مشابه اعضای سازمان و در سطح پایینی تعیین کرده است.

۱-۱- تعرفه بخش‌های کشاورزی و غیر کشاورزی

از کل ۱۹,۹ میلیارد دلار واردات کشور لبنان در سال ۲۰۱۸، در حدود ۱۶,۶ میلیارد دلار با تعرفه ۴,۴ درصدی در بخش غیر کشاورزی و حدود ۳,۳ میلیارد دلار نیز با تعرفه ۱۵,۷ درصدی مواجه بوده است. نرخ تعرفه موزون بخش کشاورزی (با سهمی کمتر از ۱۷ درصد از کل واردات این کشور) بالاتر از متوسط و در حد ۸,۳ درصد و بخش صنعت کمتر از متوسط و به میزان ۴,۸ درصد بوده است.

جدول ۱- تعرفه واردات لبنان

خلاصه	سال	کل	کشاورزی	غیرکشاورزی
متوسط ساده تعرفه	۲۰۱۹	۶,۰	۱۵,۷	۴,۴
متوسط موزون تعرفه	۲۰۱۸	۵,۴	۸,۳	۴,۸
واردات به میلیارد دلار	۲۰۱۸	۱۹,۹	۳,۳	۱۶,۶

ماخذ: www.wto.org

۲-۱- طبقات تعرفه‌ای

بررسی سهم واردات بخش‌های کشاورزی و غیرکشاورزی از طبقات تعرفه‌ای این کشور، نشانگر آن است که نیمی از کالاهای کشاورزی این کشور با تعرفه بیش از صفر تا حداکثر ۵ درصد وارد می‌شود. این سهم در کالاهای غیرکشاورزی معادل ۴۵,۶ درصد است. در حالیکه ۲۲,۲ درصد از کالاهای کشاورزی وارداتی این کشور هیچ‌گونه عوارض وارداتی پرداخت نمی‌نمایند، ۴۲,۳ درصد از واردات غیرکشاورزی لبنان از تعرفه صفر برخوردارند.

جدول ۲- طبقات تعرفه‌ای بخش‌های کشاورزی و غیرکشاورزی لبنان

بخش	تعرفه ۰	۵ => ۰	۱۰ => ۵	۱۵ => ۱۰	۲۵ => ۱۵	۵۰ => ۲۵	۱۰۰ => ۵۰	۱۰۰ <
کشاورزی	۲۲,۲	۴۹,۳	۰,۷	۳,۲	۶	۷,۵	۱۰,۳	۰,۸
غیرکشاورزی	۴۲,۳	۴۵,۶	۳,۵	۲,۸	۴,۱	۱,۵	۰,۱	۰

ماخذ: www.wto.org

۳-۱- تعرفه بر واردات محصولات کشاورزی و غیرکشاورزی

محصولات گروه میوه‌ها، سبزیجات و گیاهان، مهمترین کالاهای مورد حمایت دولت لبنان را تشکیل می‌دهند. هرچند سهم این گروه از کل واردات این کشور در حد ۲ درصد است ولیکن از بالاترین نرخ تعرفه در حد ۳۳,۹ درصد برخوردار است. بالاترین نرخ تعرفه نیز به یکی از محصولات این گروه به میزان ۲۵۵ درصد وضع می‌گردد. هرچند در این گروه محصولاتی وجود دارند که به این کشور بدون مواجهه با نرخ تعرفه خاصی (تعرفه صفر) وارد می‌شوند که سهم آنها معادل ۹,۲ درصد از واردات این گروه می‌باشد.

محصولات لبنی و غلات با نرخ تعرفه به ترتیب ۱۹,۹ و ۸,۸ درصد دیگر کالاهای مورد حمایت لبنان هستند که سهمی معادل ۱,۸ و ۴,۱ درصد از واردات این کشور را از آن خود نموده‌اند. اما هنوز به ترتیب ۱۶,۷ و ۲۲,۲ درصد از کالاهای این دو گروه با نرخ تعرفه صفر وارد لبنان می‌شوند.

گروه نفت بیشترین سهم را در واردات لبنان برخوردار است که ۱۹,۱ درصد از واردات این کشور را شامل می‌شود. این کالا با نرخ تعرفه ۴ درصد به این کشور وارد می‌شود و در مجموع ۱۰ درصد اقلام این گروه نیز با هیچ‌نرخ تعرفه‌ای مواجه نیست. حداکثر نرخ تعرفه اعمالی لبنان بر کالاهای این گروه معادل ۵ درصد می‌باشد.

در میان گروه‌های کالاهایی وارداتی لبنان، گروه پنبه از پایین‌ترین نرخ تعرفه برخوردار است. لبنان به این دسته از کالاها هیچ تعرفه‌ای اعمال ننموده و تمامی اقلام این گروه آزادانه می‌توانند به کشور وارد شوند. پس از پنبه، محصولات گروه

مواد شیمیایی و منسوجات از کمترین نرخ تعرفه متوسط به میزان ۲,۵ و ۳ درصد مواجهند. ضمناً به ترتیب ۶۱,۲ و ۸۳,۴ درصد از کالاهای این گروههای با تعرفه صفر وارد می شوند و سهم آنها از کل واردات کشور معادل ۱۳,۸ و ۱,۶ درصد است.

جدول ۳- تعرفه و واردات محصولات کشاورزی و غیرکشاورزی لبنان (۲۰۱۸)

واردات		نرخ تعرفه (MFN)			محصول
سهم واردات با تعرفه صفر	سهم از کل واردات	حداکثر نرخ تعرفه	سهم تعرفه صفر	متوسط	
۹۰	۳,۱	۷۱	۸,۶	۸,۰	محصولات حیوانی
۲۳,۵	۱,۸	۹۸	۱۶,۷	۱۹,۹	محصولات لبنی
۱۲,۵	۲	۲۵۵	۹,۲	۳۳,۹	میوه‌ها، سبزیجات و گیاهان
۱۲,۷	۱,۳	۲۰	۲۹,۲	۶,۷	قهوه، چای
۴۸,۱	۴,۱	۱۰۱	۲۲,۲	۸,۸	غلات و آماده‌سازی
۵۹,۸	۱,۹	۱۲۴	۵۰,۴	۶,۳	دانه‌های روغنی، چربی‌ها و روغن‌ها
۴۳,۲	۰,۷	۲۵	۲۰,۶	۶,۳	قند و شیرینی
۶,۸	۱,۳	۷۰	۶	۲۲,۴	نوشیدنی و تنباکو
۱۰۰	۰	۰	۱۰۰	۰,۰	پنبه
۵,۴	۰,۵	۷۰	۳۹,۲	۴,۴	سایر محصولات کشاورزی
۱۳,۵	۰,۸	۲۰	۱,۲	۵,۰	ماهی و محصولات ماهی
۴۳,۹	۱۶,۸	۷۵	۳۹,۱	۴,۲	مواد معدنی و فلزات
۳۵	۱۹,۱	۵	۱۰	۴,۰	نفت
۲۰,۱	۱۳,۸	۲۰	۶۱,۲	۲,۵	مواد شیمیایی
۴۴,۷	۳,۹	۳۰	۴۵,۹	۷,۴	چوب و کاغذ
۵۹,۵	۱,۶	۶۳	۸۳,۴	۳,۰	منسوجات
۰	۲,۵	۶۳	۰	۱۲,۰	تن‌پوش
۱,۲	۱,۵	۵۰	۱۹,۲	۸,۱	چرم و کفش
۳۴,۵	۶,۳	۳۰	۴۷,۶	۳,۲	ماشین‌آلات غیربرقی
۲۷	۵,۴	۳۰	۳۴,۷	۳,۷	ماشین‌آلات برقی
۲,۲	۸,۳	۱۵	۱۸,۹	۴,۱	تجهیزات حمل‌ونقل
۲,۶	۳,۲	۴۰	۵	۵,۲	سایر محصولات کارخانه‌ای

ماخذ: www.wto.org

۲- بررسی درخواستی لبنان

طبق گزارشات اولیه سازمان توسعه تجارت ایران، حدود ۴۳۴ کد HS شش رقمی از طرف شریک تجاری (کشور لبنان) به عنوان فهرست درخواستی برای کاهش تعرفه توسط ایران ارائه شده است.

بررسی دقیق کدها از نظر اینکه دقیقاً نظر دو طرف تجاری را در خصوص ماهیت واقعی کالا مشخص نماید، بسیار حائز اهمیت بوده و در اعطا یا عدم اعطای امتیازات تعرفه ای اثرگذار است.

بررسی این کدها نشان می‌دهد که حدود ۲۵ کد درخواست شده از لحاظ ثبت دچار اشکال بوده و نشانی از این کدها در نظام استاندارد HS وجود ندارد. از این رو در این خصوص کدهای نیازمند دقت تیم کارشناسی و مذاکراتی ایران و همچنین در صورت عدم وجود اشکالات تایپی و سهوی، انعکاس موارد به تیم مذاکراتی لبنان جهت رفع اشکال کدها است. در این گزارش با در نظر گرفتن ورژن‌های قبلی کد HS و اضافه کردن کدهای معادل در ورژن ۲۰۱۷ و همچنین با اتکا به شرح کالا در خصوص برخی از کدها اشتباه، اشکالات در مورد برخی کالاها مرتفع شده است و کدهای نهایی مبنای این مطالعه قرار گرفته است. در نهایت با بررسی دقیق کدها، از میان ۴۳۴ کد معرفی شده تعداد ۴۰۹ به عنوان کدهای قابل قبول مورد بررسی قرار گرفت.

لازم به ذکر است تعداد کدهای کنار گذاشته شده بیش از اختلاف دو عدد فوق است (که در جلسات کارشناسی در خصوص آنها بایستی بحث شود) چراکه در برخی از کدها در قالب ورژن‌های قبلی و قدیمی HS بوده و در ورژن ۲۰۱۷ به چند کد تبدیل شده و به فهرست درخواستی لبنان اضافه شد و برخی کدهای نیز با توجه به اصلاح (با اتکا به شرح کالا)، کد صحیح جایگزین کد اشتباه شده است.

جدول زیر نشان می‌دهد که لبنان در کل ۴۰۹ کالای درخواستی خود از ایران بطور متوسط طی پنج سال اخیر حدود ۱۳۱۳ میلیون دلار صادرات داشته است.

جدول ۴: وضعیت فهرست درخواستی لبنان از ایران در سبد تجاری دو کشور

۴۰۹		تعداد اقلام درخواستی لبنان - حسب HS شش رقمی
		برای متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۱-ارقام به میلیون دلار
ایران	لبنان	تعداد کالاهای واجد مزیت نسبی
۸۱	۱۹۷	ارزش کل صادرات
۴۹۸۸	۱۳۱۳	ارزش کل واردات
۳۷۷۸	۲۴۱۰	کل پتانسیل صادراتی ایران به لبنان
	۸۱۲	کل پتانسیل صادراتی لبنان به ایران
۳۹۰		ارزش صادرات لبنان به
۱۸۹۸	-	ارزش واردات لبنان از
۱,۲	-	ارزش صادرات ایران به
-	۱۴,۹	ارزش واردات ایران از
-	۴,۳	

ماخذ: یافته‌های محقق

مطابق بررسی‌ها کشور لبنان در صادرات حدود ۱۹۷ قلم از این کالاها واجد مزیت نسبی بوده و پتانسیل صادرات کشور مذکور به ایران نیز حدود ۳۹۰ میلیون دلار است. همچنین واردات لبنان از جهان در مجموع این اقلام، حدود ۲۴۱۰ میلیون دلار و بیش از صادرات این کشور است. این در حالی است که ارزش صادرات ایران در ۴۰۹ قلم کالای مورد نظر سه برابر لبنان و در حدود ۴۹۸۸ میلیون دلار و واردات ایران نیز در حدود ۳۷۷۸ میلیون دلار است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که ایران در صادرات ۸۱ قلم از این کالاها واجد مزیت نسبی بوده و پتانسیل صادراتی ایران به لبنان نیز بیش از دو برابر پتانسیل صادراتی لبنان به ایران و حدود ۸۱۲ میلیون دلار است.

بنابراین می توان گفت در یک بررسی کلی برای مجموع ۴۰۹ کالای درخواستی لبنان از ایران کفه ترازوی منافع تجاری به نفع ایران است.

۳- عدم شمول کالاهای صادرات مجدد لبنان در آزادسازی تجاری

بررسی کالاهای متنوع صادر شده لبنان نشان می دهد که طیفی از این کالا نه به عنوان کالاهای تولید شده در این کشور بلکه به عنوان کالاهای تولید شده کشورها دیگر پس از واردات بطور مجدد نسبت به صادرات آن به کشورهای ثالث (مانند ایران) اقدام شده است.

بایستی در نظر داشت که چارچوب مذاکرات تجاری کالاهای صادراتی هر کشور بر اساس قواعد مبدا تا در صد قابل قبولی (طبق توافقات انجام شده بین طرفین تجاری در جریان مذاکرات و همچنین متن موافقت نامه تجارت آزاد یا ترجیحی) ساخت داخل کشور صادرکننده باشد تا مشمول کاهشها یا تخفیفات تعرفه ای در چارچوب موافقت نامه تجاری قرار گیرد. بر این اساس در این مطالعه بر اساس اطلاعات آماری مرکز تجارت بین الملل سهم صادرات مجدد اقلام کالایی در سطح کدهای HS شش رقمی مشخص شده و تعداد ۲۱ قلم کالا که از طرف لبنان با سهمی بیش از ۵۰ درصد بصورت صادرات مجدد به ایران صادر می شود، شناسایی و در جدول زیر معرفی شده است. شمول یا عدم شمول این اقلام یا اقلام دیگر (با سهم های بالاتر یا کمتر صادرات مجدد بودن کالاها) برای اعطای تخفیفات تعرفه ای به کشور لبنان بستگی به قواعد مبدا مرتبط با موافقت نامه و همچنین تصمیمات تیم های کارشناسی طی مذاکرات تجاری دارد.

جدول ۵: اقلام درخواستی لبنان با صادرات مجدد بیش از ۵۰ درصد از ارزش کل صادرات-۲۰۲۱

ردیف	کد HS شش رقمی	شرح کالا	صادرات ۲۰۲۱	صادرات مجدد ۲۰۲۱	سهم (%)
۱	۹۱۰۲۱۱	-- ساعت مچی، که با نیروی باتری یا انباره کار میکنند،	۶۲۵۴	۴۲۵۷	۶۸,۱
۲	۸۵۱۶۷۱	-- دستگاههای الکتروترمیگ برای درست کردن قهوه یا چای	۱۱۷۱	۶۱۰	۵۲,۱
۳	۹۰۱۸۳۹	-- کاتر و کانول و همانند، غیر از کالای مشمول شماره ۹۰۱۸,۳۲ و ۹۰۱۸,۳۱	۱۵۹۷	۱۴۳۹	۹۰,۱
۴	۶۱۱۷۸۰	-- متفرعات دوخته مهیا برای پوشاک، کشاف یا قلاب باف، آنهاییکه مشمول شماره های ۶۱۱۷,۱۰ و ۶۱۱۷,۲۰ می شوند	۱۶	۱۲	۷۵,۰
۵	۰۸۰۲۵۱	-- درون غلاف سخت	۱۰۸۶	۷۲۷	۶۶,۹
۶	۰۲۰۷۱۴	گوشت و احشاء خوراکی مرغ و خروس البته به صورت یخ زده	۳۴۷	۱۸۱	۵۲,۲
۷	۰۹۰۲۱۰	-- چای سبز (تخمیر نشده) عرضه شده در بسته های اولیه که محتوای آن از ۳ کیلوگرم بیشتر نباشد	۵	۴	۸۰,۰
۸	۳۰۰۲۳۰	-- واکسن ها برای دام پزشکی	۳۳	۲۳	۶۹,۷
۹	۹۰۲۱۳۱	-- مفصل های مصنوعی	۹	۹	۱۰۰,۰
۱۰	۹۰۲۱۳۹	-- سایر:	۸۱	۷۵	۹۲,۶
۱۱	۹۰۱۸۳۲	-- سوزن لوله ای فلزی و سوزن بخیه	۸۹	۶۴	۷۱,۹
۱۲	۰۹۰۲۴۰	-- چای سیاه (تخمیر شده) و چای مجزا تخمیر شده، عرضه شده به نحوی غیر از موارد مشمول شماره ۰۹۰۲,۳۰	۱۸۳	۱۰۸	۵۹,۰

ردیف	کد HS شش رقمی	شرح کالا	صادرات ۲۰۲۱	صادرات مجدد ۲۰۲۱	سهم (%)
۱۳	۹۰۲۱۲۹	-- پروتزهای دندان	۳۶۶	۳۱۰	۸۴,۷
۱۴	۳۰۰۶۴۰	- سیمان و سایر محصولات برای پر کردن دندان، سیمان برای بازسازی استخوان	۲۲۰	۲۲۰	۱۰۰,۰
۱۵	۳۰۰۶۱۰	- کاتگوت‌های سترون (استریل)، نخهای استریل همانند برای بخیه و چسبنده‌های استریل برای بافت‌های آلی که در جراحی برای باز بهم آوردن زخمها مصرف می‌گردد، لامیذهای سترون، مواد قابل جذب استریل برای جراحی یا دندانپزشکی	۴	۴	۱۰۰,۰
۱۶	۹۰۱۸۱۲	دستگاههای اولتراسونیک تشخیص امراض	۱۲۶	۸۲	۶۵,۱
۱۷	۳۹۱۷۳۳	-- لوله و شیلنگ (غیر از موارد مشمول شماره‌های فرعی ۳۹۱۷,۲۹، ۳۹۱۷,۲۳، ۳۹۱۷,۲۲، ۳۹۱۷,۲۱، ۳۹۱۷,۱۰، ۳۹۱۷,۳۱، ۳۹۱۷,۳۲، ۳۹۱۷,۹۱) که با مواد دیگر مستحکم نشده (تقویت) و بنحو دیگری با سایر مواد جور نشده باشد، با لوازم و ملحقات	۵۷۵	۵۶۸	۹۸,۸
۱۸	۹۰۱۸۱۱	-- دستگاههای الکتروکاردیوگراف برای تشخیص بیماری	۲۸	۲۳	۸۲,۱
۱۹	۱۹۰۱۱۰	- فرآورده‌های غذایی از آرد، زبره، نشاسته، فکول یا از عصاره مالت، که فاقد پودر کاکائو بوده یا کمتر از ۵۰ درصد وزنی پودر کاکائو داشته که در جای دیگری مذکور یا مشمول نباشد، فرآورده‌های غذایی محصولات شماره‌های ۰۴,۰۱ و ۰۴,۰۴، که فاقد پودر کاکائو باشد	۱۴۸	۱۴۱	۹۵,۳
۲۰	۹۰۲۱۴۰	- دستگاههای کمک شنوائی، به استثنای اجزاء و قطعات و متفرعات	۶۸	۶۸	۱۰۰,۰
۲۱	۹۰۱۸۲۰	- دستگاههای اشعه ماوراء بنفش یا مادون قرمز	۱۹	۱۹	۱۰۰,۰

ماخذ: یافته‌های محقق

۴- کالاهای حساس ایران در فهرست درخواستی لبنان

با ایجاد بانک اطلاعات تجاری شامل ۵۳۴۷ کد شش رقمی، حاوی آخرین اطلاعات تجارت (صادرات و واردات) دو کشور ایران و لبنان با جهان، تجارت دو جانبه دو کشور، آخرین ورژن از تعرفه‌های دو کشور در سطح کدهای HS شش رقمی و همچنین محاسبه شاخص‌های مختلف تجاری کالاهای حساس ایران در مقابل لبنان اولویت‌بندی شد.

شاخص‌های مورد استفاده شامل:

۱- نسبت مزیت نسبی صادراتی ایران به لبنان

۲- مزیت نسبی صادراتی لبنان

۳- پتانسیل صادراتی لبنان به ایران

۴- آخرین نرخ تعرفه ایران (۱۴۰۱)

۵- نرخ رشد مزیت نسبی صادراتی ایران

۶- مزیت نسبی وارداتی ایران

متغیرها و شاخص‌ها محاسبه شده فوق پس از نرمال‌سازی، رتبه‌بندی شده و ۵۳۴۷ قلم کالا از لحاظ بیشترین میزان حساسیت در قبال حذف حمایت‌ها، اولویت‌بندی شده است.

اولویت بندی کالاهای ایران از منظر حساس بودن نسبت به واردات نشان می‌دهد که اعطای تخفیفات تعرفه‌ای برای ۶۷ قلم از کالای درخواستی لبنان (مطابق جدول زیر) از حساسیت بالایی برخوردار بوده و هرگونه ترجیحات اعطایی بایستی با بررسی دقیق کارشناسی صورت گیرد و در صورت ضرورت از فهرست ترجیحات ایران به لبنان خارج شود.

جدول ۶: کالاهای حساس ایران در میان فهرست درخواستی لبنان

لبنان - متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۰		ایران - متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۰									
سهم صادرات مجدد لبنان (%)	واردات (هزار دلار)	صادرات (هزار دلار)	مزیت نسبی صادراتی ایران (RCA)	واردات از لبنان	صادرات به لبنان	واردات (هزار دلار)	صادرات (هزار دلار)	تعرفه ۱۴۰۱	شرح کالا	کد شش رقمی	ردیف
۰,۵	۱۷۲۴۵	۱۰۷۸	۰,۰۰	۰	۰	۱۱۷۶	۱۴۹	۵۵	- تی شرت و زیرپوش چسبان و همانند، کشباف، یا قلاب‌باف از پنبه	۶۱۰۹۱۰	۱
۰,۷	۲۵۴۹۲	۲۱۶۸۸	۱,۳۶	۰	۶۹	۱۲۱۱	۶۳۲۱۷	۵۵	-- شکلات و سایر فرآورده‌های خوراکی دارای کاکائو (غیر از موارد مشمول شماره‌های فرعی ۱۸۰۶,۱۰ و ۱۸۰۶,۲۰ عرضه شده) بصورت تخته و بلوک (BLOCK and slab)، میله (bar) یا قلم، (غیر از موارد مشمول شماره‌های فرعی ۱۸۰۶,۲۱ و ۱۸۰۶,۲۲)	۱۸۰۶۹۰	۲
۱,۳	۱۶۳۴۹	۱۲۹۷۸	۴,۴۴	۰	۶۰	۱۰۵۶	۱۵۲۷۹۳	۵۵	- شیرینی (همچنین شکلات سفید)، بدون کاکائو، غیر از آدامس مشمول شماره فرعی ۱۷۰۴,۱۰	۱۷۰۴۹۰	۳
۰,۸	۳۹۸۵۱	۳۰۴۷	۰,۳۷	۰	۰	۱۵۷۵	۵۰۲۵	۵۵	-- روغن آفتابگردان یا روغن کارتام و اجزاء آنها (غیر از موارد مشمول در شماره ردیف فرعی ۱۵۱۲,۱۱) حتی تصفیه شده ولی از لحاظ شیمیائی تغییر نیافته	۱۵۱۲۱۹	۴

لبنان - متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۰			ایران - متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۰								
سهم صادرات مجدد لبنان (%)	واردات (هزار دلار)	صادرات (هزار دلار)	مزیت نسبی صادراتی ایران (RCA)	واردات از لبنان	صادرات به لبنان	واردات (هزار دلار)	صادرات (هزار دلار)	تعرفه ۱۴۰۱	شرح کالا	کد شش رقمی	ردیف
۰,۰	۹۳۰۰	۱۸۸۴	۴,۱۰	۰	۲۲	۱۲۴۰	۱۱۷۱۲۵	۵۵	- لوازم سر میز، لوازم آشپزخانه، سایر اشیاء خانه‌داری و پاکیزگی، از مواد پلاستیکی (غیر از موارد مشمول شماره ۳۹۲۴,۱۰)	۳۹۲۴۹۰	۵
۳,۵	۱۷۵	۱۲۱۵۲	۰,۰۰	۰	۰	۹۶۸۵	۴	۴۰,۵	- بکر (Virgin)	۱۵۰۹۱۰	۶
۸,۹	۶۱۱۴۹۵	۴۳۹۳۹	۰,۰۶	۰	۵۵	۳۷۲۲۹۵	۵۳۷۱۵	۹,۳	- داروها (به‌استثنای محصولات شماره‌های ۲,۰۲, ۳۰,۰۵, ۳۰,۰۶ یا ۳۰,۰۶) متشکل از محصولات مخلوط شده یا نشده که بمنظور درمان یا پیشگیری از بیماری تهیه گردیده و بمقادیر معین (Dose) یا به اشکال یا بسته‌بندی‌های خرده‌فروشی عرضه شده باشد (غیر از مو	۳۰۰۴۹۰	۷
۰,۰	۷۵۸۴	۱۶۴۰۹	۳,۹۲	۰	۲	۱۳۶۸۸	۳۴۸۲۰	۲۹,۵	- - مربا، زله، مارلاد (MARMELADE)، پوره و خمیر میوه که بوسیله بختن بدست آمده، با یا بدون افزودن قند یا سایر مواد شیرین کننده از میوه‌ها غیر از مرکبات	۲۰۰۷۹۹	۸
۰,۴	۷۹۱۵	۲۷۳۰	۰,۰۲	۰	۴	۳۷۵۰	۹۰۴	۴۰	- لوستر (Luster) و سایر وسایل روشنایی برقی برای آویختن یا نصب کردن سقف یا دیوار،	۹۴۰۵۱۰	۹

لبنان - متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۰			ایران - متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۰								
سهم صادرات مجدد لبنان (%)	واردات (هزار دلار)	صادرات (هزار دلار)	مزیت نسبی صادراتی ایران (RCA)	واردات از لبنان	صادرات به لبنان	واردات (هزار دلار)	صادرات (هزار دلار)	تعرفه ۱۴۰۱	شرح کالا	کد شش رقمی	ردیف
									به استثنای انواعی که برای روشنایی فضاهای باز عمومی یا معابر عمومی مورد استفاده قرار می گیرد، و در جای دیگر مشمول یا مذکور نباشد		
۶,۱	۳۴۱۹۳	۲۹۴۸۰	۰,۰۴	۰	۳۳	۳۲۷۹۳	۵۵۹۱	۱۵	- فرآورده های زیبایی و آرایش و فرآورده ها برای نگهداری و مراقبت پوست (به غیر از داروها)، همچنین فرآورده های ضد آفتاب و فرآورده ها برای برنزه شدن (غیر از موارد مشمول شماره های فرعی ۳۳۰۴,۳۰، ۳۳۰۴,۲۰، ۳۳۰۴,۱۰ و ۳۳۰۴,۹۱)	۳۳۰۴۹۹	۱۰
۰,۰	۲۱۸۷	۳۴۸۵۱	۰,۶۲	۰	۴۱	۲۷۶۵	۹۸۵۵	۳۲	- میوه های سخت پوست، و سایر دانه ها حتی مخلوط شده با یکدیگر آماده شده یا محفوظ شده بنحوی غیر از موارد مشمول ۲۰,۰۲، ۲۰,۰۱، ۲۰,۰۳، ۲۰,۰۴، ۲۰,۰۵، ۲۰,۰۶ و ۲۰,۰۷، همچنین مخلوطها، با یا بدون افزودن قند یا سایر مواد شیرین کننده یا الکل	۲۰۰۸۱۹	۱۱
۰,۰	۴۰۱۸	۱۰۴۲	۰,۰۲	۰	۰	۱۰۵۷	۸۰۱	۳۲	- اسباب تختخواب و اشیاء همانند (مثلاً روپایی، لحاف پر، کوسن،	۹۴۰۴۹۰	۱۲

لبنان - متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۰			ایران - متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۰								
سهم صادرات مجدد لبنان (%)	واردات (هزار دلار)	صادرات (هزار دلار)	مزیت نسبی صادراتی ایران (RCA)	واردات از لبنان	صادرات به لبنان	واردات (هزار دلار)	صادرات (هزار دلار)	تعرفه ۱۴۰۱	شرح کالا	کد شش رقمی	ردیف
									عسلی، بالش) انباشته شده یا از داخل تجهیز شده با هر نوع مواد یا از کائوچوی اسفنجی یا از مواد پلاستیکی اسفنجی، با یا بدون روپوش، غیر از آنهائیکه مشمول شماره‌های ۹۴۰۴		
۰,۰	۵۲	۲۸۶۸	۰,۴۹	۰	۵	۹۷۵۶	۱۴۲۰	۲۵,۸	— هسته و مغز هسته میوه‌ها (غیر از هسته و مغز هسته زردآلو، هلو یا زردآلو مشمول شماره ردیف فرعی ۱۲۱۲,۳۰) و سایر محصولات نباتی (همچنین ریشه کاسنی بو نداده از نوع cichorium intybes saliquum) که بیشتر بمصرف خوراک انسان می‌رسد، و در جای دیگری ذکر نشده است	۱۲۱۲۹۹	۱۳
۲,۹	۸۶۷۵۷	۲۱۳۷۲	۰,۱۳	۰	۱۰	۱۷۳۳۳۷	۱۸۸۰۹	۸,۷	— فرآورده‌های غذایی که در جای دیگری مذکور یا مشمول نباشد (غیر از موارد مشمول شماره فرعی ۲۱۰۶,۱۰)	۲۱۰۶۹۰	۱۴
۰,۰	۸۷۵۴	۲۵۱۷۶	۰,۰۲	۳۷۸۰	۰	۳۴۰۲۹	۲۱۸	۵	— مجموعه مولدها (Generatingsets) دارای موتورهای پیستونی درون‌سوز تراکمی احتراقی (موتورهای دیزل	۸۵۰۲۱۳	۱۵

لبنان - متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۰			ایران - متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۰								
سهم صادرات مجدد لبنان (%)	واردات (هزار دلار)	صادرات (هزار دلار)	مزیت نسبی صادراتی ایران (RCA)	واردات از لبنان	صادرات به لبنان	واردات (هزار دلار)	صادرات (هزار دلار)	تعرفه ۱۴۰۱	شرح کالا	کد شش رقمی	ردیف
									یا نیمه دیزل) به قدرت بیشتر از ۳۷۵ کیلو وات آمپر		
۱,۴	۲۰۹۴۱	۴۵۸۹	۰,۰۲	۰	۰	۱۸۶۱۰	۱۵۹۵	۲۴	- چراغ‌ها و وسایل روشنایی برق، غیر از آنهاییکه مشمول شماره‌های ۹۴۰۵,۳۰, ۹۴۰۵,۲۰, ۹۴۰۵,۱۰ می‌شوند و در جای دیگر مشمول یا مذکور نباشد	۹۴۰۵۴۰	۱۶
۲۶,۵	۲۷۱۲۹	۱۵۳۳	۰,۰۱	۰	۲	۵۳۶۹۲	۳۹۸	۲۶	ماشین‌ها و دستگا‌ه‌های تهویه مطبوع متشکل از یک بادزن موتوری و وسایل مختص تغییر حرارت و رطوبت همچنین ماشین‌ها و دستگا‌ه‌هایی که در آنها درجه رطوبت جداگانه قابل تنظیم نیست از نوع دیواری یا برای پنجره، توام شده در یک محفظه	۸۴۱۵۱۰	۱۷
۰,۴	۳۹۸۶۲	۲۲۵۰۸	۰,۱۷	۰	۹	۸۲۵۳	۸۵۲۵	۱۸,۸	حوله‌های بهداشتی و تامپون‌ها، پوشک و پوشک کامل بچه و اشیای مشابه از هر جنس	۹۶۱۹۰۰	۱۸
۰,۰	۳۲۱۳	۲۱۰۱	۰,۰۷	۰	۰	۷۵۴۸	۱۳۸۵	۲۶	تابلو، پانل (از جمله پانل‌های با کنترل شماره‌ای)، کنسول، میز، کابینت، و سایر تکیه‌گاه‌ها، مجهز به دو یا چند دستگا‌ه شماره ۸۵,۳۵ یا ۸۵,۳۶ برای کنترل یا توزیع برق،	۸۵۳۷۲۰	۱۹

لبنان - متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۰			ایران - متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۰								
سهم صادرات مجدد لبنان (%)	واردات (هزار دلار)	صادرات (هزار دلار)	مزیت نسبی صادراتی ایران (RCA)	واردات از لبنان	صادرات به لبنان	واردات (هزار دلار)	صادرات (هزار دلار)	تعرفه ۱۴۰۱	شرح کالا	کد شش رقمی	ردیف
									همچنین آنها تیکه با آلات یا دستگاههای فصل ۹۰ توام شده اند		
۱,۶	۶۹۹	۱۲۳۰۸	۰,۱۲	۱	۰	۱۲۰۱۳	۱۶۲۹	۱۰,۳	- رنگها (paints) و ورنیها بر اساس پلیمرهای اکریلیک یا وینیلک، دسیپرسه یا حل شده در محیطی غیر آبی، یا محلولهای مشخص شده در یادداشت ۴ این فصل	۳۲۰۸۲۰	۲۰
۱,۴	۲۴۳۲۷	۳۰۶۹۶	۰,۰۰	۰	۰	۵۲۸۶	۱۸۵	۱۵	عطریات و ادو توالتها (Eaux de Toilette)	۳۳۰۳۰۰	۲۱
۰,۳	۱۶۱۱	۱۷۷۷	۰,۰۶	۰	۰	۳۱۲۸	۷۶۵	۲۰,۸	- فرآوردهها برای قبل از اصلاح، حین اصلاح و بعد از اصلاح صورت، بو زدهای بدن، فرآوردهها برای استحمام، فرآوردهها برای ستردن مو و سایر فرآوردههای عطرسازی، آرایشی یا پاکیزگی، که در جای دیگری مذکور یا مشمول نباشد، بو زدهای آماده برای اماکن	۳۳۰۷۹۰	۲۲
۰,۲	۱۵۵۰۲	۱۷۸۹۰	۰,۰۶	۲۲	۰	۷۳۱۳	۱۴۳۶	۱۵	- فرآوردهها برای پاکیزگی و آرایش مو (غیر از موارد مشمول شماره های فرعی ۳۳۰۵,۲۰، ۳۳۰۵,۱۰، ۳۳۰۵,۳۰)	۳۳۰۵۹۰	۲۳

لبنان - متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۰			ایران - متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۰								
سهم صادرات مجدد لبنان (%)	واردات (هزار دلار)	صادرات (هزار دلار)	مزیت نسبی صادراتی ایران (RCA)	واردات از لبنان	صادرات به لبنان	واردات (هزار دلار)	صادرات (هزار دلار)	تعرفه ۱۴۰۱	شرح کالا	کد شش رقمی	ردیف
۰,۰	۲۰۴	۱۰۱۶۹	۰,۰۲	۰	۰	۴۱۱۲	۱۶	۵	- روغن کنجد و اجزاء آن، حتی تصفیه شده ولی از لحاظ شیمیائی تغییر یافته	۱۵۱۵۵۰	۲۴
۰,۰	۱۳۰۸	۱۴۳۷	۰,۰۵	۰	۰	۲۵۲۹	۲۰۵	۲۰	- آب پرتقال، تخمیر نشده، بدون افزودن الکل یا بدون افزودن قند یا سایر مواد شیرین کننده، یخ زده	۲۰۰۹۱۱	۲۵
۱,۱	۲۰۳۶۴	۶۷۰۳	۰,۶۷	۰	۹۴	۱۰۰۱۸	۱۲۰۱۰	۱۵	- شامپوها	۳۳۰۵۱۰	۲۶
۰,۲	۸۹۹۳	۵۰۷۱	۰,۰۱	۰	۰	۶۳۴۲	۱۵۳	۱۵	- بوزدهای بدن و ضد ترشح عرق	۳۳۰۷۲۰	۲۷
۰,۰	۱۰۷۹۴	۱۴۸۴۴	۲,۱۳	۲۰	۳۵	۳۴۶۷۵	۱۱۴۸۹۳	۶,۱۳	- صفحه‌ها، ورق‌ها، ورقه‌های نازک (foil - film)، باریک‌ها از مواد پلاستیکی غیر اسفنجی، مستحکم نشده، مطابق نشده فاقد تکیه‌گاه یا جور نشده بطریق مشابه با مواد دیگر (غیر از موارد مشمول شماره ۳۹,۱۹)، از پلیمرهای اتیلن	۳۹۲۰۱۰	۲۸
۰,۰	۳۵۱۴	۳۴۴۶	۰,۰۶	۱۴	۰	۸۷۹۴	۵۸۱	۱۵	- ورق و نوار نازک از آلومینیوم (حتی چاپ شده یا ملصق بر روی کاغذ، مقوا، مواد پلاستیک یا روی تکیه‌گاه از مواد همانند) بضخامت حداکثر ۰,۲ میلیمتر (بدون احتساب تکیه‌گاه)	۷۶۰۷۲۰	۲۹

لبنان - متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۰			ایران - متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۰								
سهم صادرات مجدد لبنان (%)	واردات (هزار دلار)	صادرات (هزار دلار)	مزیت نسبی صادراتی ایران (RCA)	واردات از لبنان	صادرات به لبنان	واردات (هزار دلار)	صادرات (هزار دلار)	تعرفه ۱۴۰۱	شرح کالا	کد شش رقمی	ردیف
۱,۸	۱۰۱۰۷	۵۲۵۲	۰,۰۱	۰	۰	۸۰۲۷۸	۱۶۹۱	۱۱,۵	- تابلو، پانل (از جمله پانل‌های با کنترل شماره‌ای)، کنسول، میز، کابینت و سایر تکیه‌گاهها، مجهز به دو یا چند دستگاه شماره ۸۵,۳۵ یا ۸۵,۳۶ برای کنترل یا توزیع برق، همچنین آنهائیکه با آلات یا دستگاههای فصل ۹۰ توام شده‌اند	۸۵۳۷۱۰	۳۰
۰,۰	۵۱۲۶	۱۱۲۶۷	۰,۹۹	۳۵	۲۰	۲۰۵۴۰	۸۱۱۰	۵	- ماشین آلات و دستگاههای نانوایی، نان شیرینی پزی، بیسکویت سازی یا برای تولید ماکارونی، اسپاگتی یا محصولات همانند	۸۴۳۸۱۰	۳۱
۶,۷	۲۱۵۹۸	۱۵۳۵	۰,۱۹	۱	۲۶۱	۱۰۴۲۳۲	۳۱۵۰۴	۱۶,۰	- انواع شیر و وسایل همانند برای لوله، دیگ آب گرم یا بخار، انبار، خم و خمره یا همانند، همچنین شیرهای تقلیل فشار و شیرهای کنترل شونده بوسیله ترموستات غیر از آنهائیکه مشمول شماره‌های ۸۴۸۱,۱۰، ۸۴۸۱,۲۰، ۸۴۸۱,۳۰ می‌شوند	۸۴۸۱۸۰	۳۲
۳,۰	۶۳۰۹	۷۶۷۳	۰,۸۲	۰	۰	۱۲۸۶۹	۲۰۲۴۱	۹,۶	- رنگ‌ها (paints) و ورنی‌ها بر اساس پلیمرهای سینتتیک یا پلیمرهای اصلاح شیمیایی،	۳۲۰۸۹۰	#

لبنان - متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۰			ایران - متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۰								
سهم صادرات مجدد لبنان (%)	واردات (هزار دلار)	صادرات (هزار دلار)	مزیت نسبی صادراتی ایران (RCA)	واردات از لبنان	صادرات به لبنان	واردات (هزار دلار)	صادرات (هزار دلار)	تعرفه ۱۴۰۱	شرح کالا	کد شش رقمی	ردیف
									دیسپرسه یا حل شده در محیطی غیر آبی، محلولهای مشخص شده در یادداشت ۴ این فصل غیر از موارد مشمول شماره‌های فرعی ۳۲۰۸،۱۰ و ۳۲۰۸،۲۰		
۱،۶	۱۸۰۹	۳۳۴۰	۰،۳۹	۰	۰	۳۶۵۰	۳۵۲۶	۱۱،۷	- رنگ‌ها (paints) و ورنی‌ها بر اساس پلیمرهای سینتتیک یا پلیمرهای طبیعی اصلاح شیمیایی شده، دیسپرسه یا حل شده در محیط آبی غیر از موارد مشمول شماره ۳۲۰۹،۱۰	۳۲۰۹۹۰	۳۴
۰،۰	۵۵۳۳	۱۸۲۴	۰،۰۲	۰	۰	۱۰۷۶۲	۴۲۸	۱۲،۵	- آسانسور و چرخهای بالا کشنده محفظه‌دار (skip hoist)	۸۴۲۸۱۰	#
۰،۰	۳۶۰۶	۱۸۴۸۳	۰،۰۳	۱۰۸	۰	۳۹۴۶	۱۴۵	۵	- - مجموعه مولدها) generatingsets) دارای موتورهای پیستونی درون‌سوز تراکمی احتراقی (موتورهای دیزل یا نیمه دیزل) به قدرت بیشتر از ۷۵ کیلو وات آمپر و حداکثر ۳۷۵ کیلو وات آمپر	۸۵۰۲۱۲	۳۶
۰،۰	۳۹۵۲	۵۳۷۴	۰،۲۳	۰	۰	۱۱۷۳۸	۲۲۱۷۹	۱۰	- - هادی‌های برق، برای ولتاژ حداکثر ۸۰ ولت، عایق شده غیر از	۸۵۴۴۴۹	#

لبنان - متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۰			ایران - متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۰								
سهم صادرات مجمد لبنان (%)	واردات (هزار دلار)	صادرات (هزار دلار)	مزیت نسبی صادراتی ایران (RCA)	واردات از لبنان	صادرات به لبنان	واردات (هزار دلار)	صادرات (هزار دلار)	تعرفه ۱۴۰۱	شرح کالا	کد شش رقمی	ردیف
									آنهاییکه مشمول شماره ۸۵۴۴,۴۱ می شوند		
۰,۰	۹۸۸۹	۳۷۱۰	۰,۱۱	۰	۰	۱۲۶۹۸	۲۲۷۲	۱۰	- بتانه‌ها، اندودهایی که در نقاشی بکار می‌رود	۳۲۱۴۱۰	#
۰,۷	۳۴۴۱۸	۳۰۴۳۷	۰,۰۰	۱۶	۰	۱۲۸۲	۷	۵	-- مجموعه مولدها (generatings) دارای موتورهای پیستونی درون سوز تراکمی احتراقی (موتورهای دیزل یا نیمه دیزل) به قدرت حداکثر ۷۵ کیلو ولت آمپر	۸۵۰۲۱۱	۳۹
۲,۰	۲۵۷۵	۱۰۵۸	۰,۰۰	۰	۰	۱۷۷۵	۳۸	۱۲,۵	- فرآورده‌ها برای آرایش لب	۳۳۰۴۱۰	۴۰
۰,۰	۴۴۵۰	۱۵۳۵۱	۰,۰۰	۲	۰	۱۷۲۰	۸	۹,۷	-- قهوه بو داده کافئین نگرفته	۰۹۰۱۲۱	۴۱
۰,۲	۴۰۶۲	۳۲۰۲	۰,۰۱	۰	۰	۱۰۳۲۵	۸۹۹	۱۰	-- مجهز به (Fitted with) اتصال دهنده‌ها	۸۵۴۴۴۲	۴۲
۰,۰	۹	۳۷۰۵	۰,۰۵	۱۴	۰	۳۲۰۸۳۸	۱۴۷	۱۰	- موز سبز	۰۸۰۳۱۰	۴۳
۵,۱	۴۵۷۲	۱۰۱۷	۰,۰۱	۰	۰	۳۴۷۹	۲۰۴	۱۱,۷	- فرآورده‌ها برای آرایش چشم	۳۳۰۴۲۰	۴۴
۱۲,۹	۲۰۹۸۷	۱۵۷۶	۰,۰۰	۰	۰	۶۶۷۰۳	۲۷۰	۷,۷	- کنورتیسورهای استاتیک برقی (مثلاً یکسو کننده‌ها)	۸۵۰۴۴۰	۴۵
۰,۰	۱۰۶۷۳	۱۳۹۹	۰,۶۸	۰	۰	۵۵۹۲	۴۶۷۵	۱۰	- بتانه‌های شیشه‌برها، بتانه پیوند زنی، سیمانهای رزینی، ترکیبات درزگیری و سایر بتانه‌ها اندودهای	۳۲۱۴۹۰	۴۶

لبنان - متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۰			ایران - متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۰								
سهم صادرات مجدد لبنان (%)	واردات (هزار دلار)	صادرات (هزار دلار)	مزیت نسبی صادراتی ایران (RCA)	واردات از لبنان	صادرات به لبنان	واردات (هزار دلار)	صادرات (هزار دلار)	تعرفه ۱۴۰۱	شرح کالا	کد شش رقمی	ردیف
									بنایی غیر نسوز برای نمای ساختمان، برای دیوارهای داخلی، برای کف، برای سقف و همانند		
۰,۱	۶۵۳۶	۴۸۲۲	۰,۰۷	۰	۰	۴۹۶۱۹	۱۹۹۶	۷,۵	- کارت، قوطی و جعبه، ناشو از کاغذ یا مقوای غیر موج‌دار، از انواع مورد استفاده در دفتر کار، مغازه یا همانند	۴۸۱۹۲۰	۴۷
۰,۰	۴۶۰۸	۵۸۵۵	۱,۷۷	۰	۵۵	۱۵۳۲۴	۶۶۴۱۷	۶,۷	- - کیسه، کیسه کوچک (همچنین کیسه‌های مخروطی شکل) برای نقل و انتقال یا بسته‌بندی کالا، از پلیمرهای پلی‌اتیلن	۳۹۲۳۲۱	۴۸
۰,۸	۴۵۹۱	۱۳۴۷	۰,۱۷	۰	۰	۸۸۶۱	۳۵۶۹	۱۰,۶	صفحه، ورق، نوار، باریکه، ورقه نازک (Foil - film) و سایر اشکال پهن، خود چسب، از مواد پلاستیکی، بصورت رول، با پهنائی که از ۲۰ سانتیمتر بیشتر نباشد	۳۹۱۹۱۰	۴۹
۰,۰	۳۳۷۲	۱۱۳۲	۰,۲۵	۰	۰	۷۰۶۵	۵۰۶۵	۱۰	- رادیاتورهای وسائط نقلیه موتوری مشمول شماره‌های ۸۷,۰۱ لغایت ۸۷,۰۵	۸۷۰۸۹۱	۵۰
۰,۰	۱۷۹۳	۱۳۱۵	۰,۸۵	۰	۷	۶۹۴۵	۲۳۶۹۷	۱۰	- اشیاء برای نقل و انتقال یا بسته‌بندی کالا، از مواد پلاستیکی (غیر از موارد مشمول شماره‌های	۳۹۲۳۹۰	۵۱

لبنان - متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۰			ایران - متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۰								
سهم صادرات مجدد لبنان (%)	واردات (هزار دلار)	صادرات (هزار دلار)	مزیت نسبی صادراتی ایران (RCA)	واردات از لبنان	صادرات به لبنان	واردات (هزار دلار)	صادرات (هزار دلار)	تعرفه ۱۴۰۱	شرح کالا	کد شش رقمی	ردیف
									۰.۳۹۲۳، ۰.۳۹۲۳، ۰.۳۹۲۳، ۱.۰ (۰.۳۹۲۳، ۰.۳۹۲۳، ۰.۳۹۲۳)		
۰.۲	۷۸۳۳	۴۳۷۴	۳.۸۶	۰	۵۴	۴۸۶۹	۷۰۸۱۹	۷.۵	-- کیسه، کیسه کوچک (همچنین کیسه‌های مخروطی شکل) برای نقل و انتقال یا بسته‌بندی کالا، از مواد پلاستیکی (غیر از پلی اتیلن)	۳۹۲۳۲۹	۵۲
۰.۰	۶۰۲۱	۲۶۴۴	۰.۵۶	۰	۰	۵۱۶۰۸	۴۵۳۷	۷.۱	-- حاوی حداقل ۶ درصد وزنی پلاستی سایزر:	۳۹۲۰۴۳	#
۱.۳	۳۴۹۳	۴۱۱۱	۰.۰۱	۰	۰	۴۶۲۱۴	۴۹۲	۴.۵	اجزاء و قطعاتی که معلوم باشد منحصراً یا اساساً مربوط به ماشین‌های شماره ۸۵.۰۱ یا ۸۵.۰۲ باشند	۸۵۰۳۰۰	۵۴
۰.۰	۱۴۱۳۱	۲۳۹۲	۱.۰۶	۰	۰	۵۵۳۷	۳۲۸۲۱	۷.۵	-- قرابه، بطری، تنگ و اشیاء همانند، برای نقل و انتقال یا بسته‌بندی کالا از مواد پلاستیکی	۳۹۲۳۳۰	#
۶۸.۱	۷۲۳۰	۵۱۱۱	۰.۰۰	۱	۰	۵۸۲۵	۰	۴	-- ساعت مچی، که با نیروی باطری یا انباره کار میکنند، حتی توام با یک زمان‌شمار، فقط با زمان‌های مکانیکی، غیر از آنهاییکه مشمول شماره ۹۱۰۱.۱۱ می‌شوند	۹۱۰۲۱۱	۵۶
۰.۰	۱۶۹	۳۳۴۶	۰.۰۱	۰	۰	۱۱۹۲	۳۴	۴	کاغذ و مقوای مرکب (Composite)، (ساخته شده از طریق به هم چسباندن لایه‌های	۴۸۰۷۰۰	#

لبنان - متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۰			ایران - متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۰								
سهم صادرات مجدد لبنان (%)	واردات (هزار دلار)	صادرات (هزار دلار)	مزیت نسبی صادراتی ایران (RCA)	واردات از لبنان	صادرات به لبنان	واردات (هزار دلار)	صادرات (هزار دلار)	تعرفه ۱۴۰۱	شرح کالا	کد شش رقمی	ردیف
									تخت کاغذ یا مقوا با چسب، اندوده نشده یا آغشته نشده در سطح، حتی از داخل مستحکم شده، به صورت رول یا ورق.		
۳۹،۰	۳۷۶۹۰	۱۸۸۲	۰،۰۰	۳۶	۱	۵۸۳۱۰	۳۱۰	۴،۳	- سایر آلات و وسایل مورد استفاده در علوم پزشکی و جراحی و دامپزشکی به غیر از شماره‌های ۹۰۱۸،۲۰، ۹۰۱۸،۱۹، ۹۰۱۸،۱۱، ۹۰۱۸،۳۹، ۹۰۱۸،۳۲، ۹۰۱۸،۳۱، ۹۰۱۸،۵۰، ۹۰۱۸،۴۹، ۹۰۱۸،۴۱ همچنین دستگاه سینتی گرافی؛ دستگاههای برقی - طبی	۹۰۱۸۹۰	#
۰،۰	۲۳۵۵	۱۲۷۱	۰،۳۱	۰	۳	۲۳۴۳۱	۹۹۷	۵	- ماشین آلات و دستگاهها برای قنادی یا برای تولید کاکائو یا شکلات	۸۴۳۸۲۰	۵۹
۰،۰	۵۳۷	۱۵۲۳	۲،۳۰	۰	۱	۱۰۷۸	۳۲۷۱	۵	- تنورهای نانوائی، شیرینی پزی یا بیسکوئیت پزی، غیر از تنورهای مشمول ردیف ۸۴۱۷،۱۰	۸۴۱۷۲۰	۶۰
۰،۲	۵۸۵۹	۱۳۲۳	۰،۲۴	۰	۰	۶۸۰۰	۵۲۵۲	۵	- لوازم و ملحقات لوله و شیلنگ (مثلاً اتصالات، زانویی، اتصالات لوله فلانچ (flange))، از مواد پلاستیکی	۳۹۱۷۴۰	۶۱

لبنان - متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۰			ایران - متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۰								
سهم صادرات مجدد لبنان (%)	واردات (هزار دلار)	صادرات (هزار دلار)	مزیت نسبی صادراتی ایران (RCA)	واردات از لبنان	صادرات به لبنان	واردات (هزار دلار)	صادرات (هزار دلار)	تعرفه ۱۴۰۱	شرح کالا	کد شش رقمی	ردیف
۰,۰	۵۴	۱۰۷۶۶	۲,۹۰	۰	۰	۱۰۲۸	۴۷۳۱۰	۴	- پرتقال، تازه یا خشک کرده	۰۸۰۵۱۰	۶۲
۰,۲	۱۶۱۴	۲۴۳۳	۰,۳۳	۰	۹	۵۶۵۸۹	۲۸۳۸	۴	- ماشین آلات و دستگاههایی که در جای دیگر فصل ۸۴ گفته نشده و مشمول شماره‌های دیگر فصل مزبور نباشد، برای تهیه یا تولید صنعتی غذاها یا نوشابه‌ها، غیر از ماشین آلات و دستگاهها برای استخراج یا تهیه چربی‌ها یا روغن‌های نباتی ثابت یا حیوانی	۸۴۳۸۸۰	۶۳
۰,۰	۴۵۶	۱۱۴۹	۰,۹۸	۰	۲	۱۲۳۳۷۸	۵۹۰۳	۵	- ماشین آلات بهم فشردن، شکل دادن یا قالب‌گیری کردن سوخت‌های معدنی جامد، خمیرهای سرامیکی، سیمانهای سفت نشده، مواد گچ کاری یا سایر محصولات معدنی به شکل پودر یا خمیر، ماشین‌های درست کردن قالب‌های ریخته‌گری از ماسه	۸۴۷۴۸۰	۶۴
۰,۰	۱۵۵۵	۷۰۳۹	۱,۴۴	۰	۰	۱۹۹۹	۴۳۸۸۳	۵	- کارتن، قوطی، جعبه، از کاغذ یا مقوای موج‌دار، از انواع مورد استفاده در دفتر کار، مغازه یا همانند	۴۸۱۹۱۰	۶۵

لبنان - متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۰			ایران - متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۰								
سهم صادرات مجدد لبنان (%)	واردات (هزار دلار)	صادرات (هزار دلار)	مزیت نسبی صادراتی ایران (RCA)	واردات از لبنان	صادرات به لبنان	واردات (هزار دلار)	صادرات (هزار دلار)	تعرفه ۱۴۰۱	شرح کالا	کد شش رقمی	ردیف
۰,۰	۵۶۵۳	۳۰۷۹	۰,۰۰	۰	۰	۱۶۹۸	۴	۴	-- ساعت‌های مچی، حتی توام با یک زمان شمار، با کوک خودکار، غیر از آنهاییکه مشمول شماره ۹۱۰۱,۲۱ می‌شوند	۹۱۰۲۲۱	۶۶
۰,۳	۱۲۹۵	۱۴۰۳	۰,۱۱	۱	۱	۷۱۲۷	۱۱۸۶	۴	- اجزاء و قطعات مربوط به ماشین‌آلات و دستگاه‌های مشمول ردیف‌های ۸۴۳۸,۱۰، ۸۴۳۸,۲۰، ۸۴۳۸,۳۰، ۸۴۳۸,۴۰، ۸۴۳۸,۵۰ می‌باشند	۸۴۳۸۹۰	۶۷

ماخذ: یافته‌های تحقیق

۵- بررسی فهرست درخواستی ایران

حداکثر پتانسیل صادراتی ایران به لبنان حدود ۳۶۳۵ میلیون دلار برآورد شده است که این پتانسیل در مورد ۵۴۰ کالای درخواست ایران معادل ۲۷۰۱ میلیون دلار است.

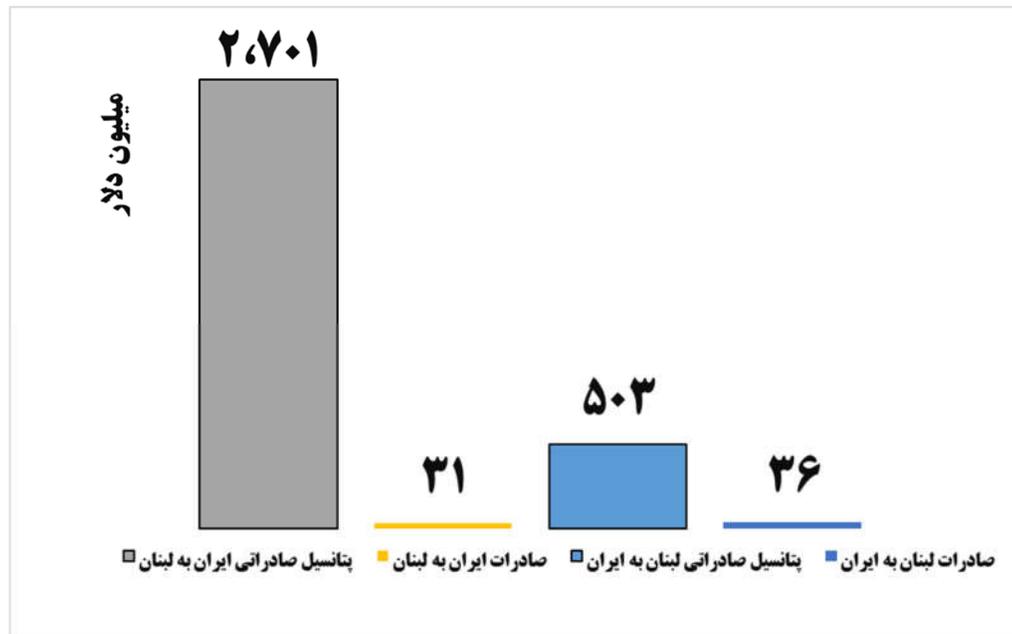
جدول ۷: وضعیت فهرست درخواستی ایران از لبنان در سبد تجاری دو کشور

۵۴۰		۱. تعداد اقلام درخواستی ایران - حسب HS شش رقمی
ایران	لبنان	برای متوسط دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۱-ارقام به میلیون دلار
۲۲۷	۱۸۵	۲. تعداد کالاهای واجد مزیت نسبی
۱۴۷۳۱	۱۲۴۲	۳. ارزش کل صادرات
۶۰۱۶	۸۱۰۶	۴. ارزش کل واردات
	۳۶۳۵	۵. کل پتانسیل صادراتی ایران به لبنان
۱۱۱۷		۶. کل پتانسیل صادراتی لبنان به ایران
۳۶,۴	-	۷. ارزش صادرات لبنان به
۱,۷	-	۸. ارزش واردات لبنان از
-	۱۴,۹	۹. ارزش صادرات ایران به
-	۴,۳	۱۰. ارزش واردات ایران از

ماخذ: یافته‌های محقق

طبق برآوردهای انجام شده کل پتانسیل صادراتی ایران به لبنان در فهرست درخواستی معادل ۲۷۰۱ میلیون دلار است که تنها ۳۱ میلیون دلار آن محقق شده است. از طرف دیگر در همین اقلام پتانسیل صادراتی لبنان به ایران ۵۰۳ میلیون دلار است که تنها ۳۶ میلیون دلار آن محقق شده است از این رو ملاحظه می شود که در فهرست درخواستی ایران حجم قابل ملاحظه ای تجارت دو جانبه قابل انتظار است.

نمودار ۱: مقایسه پتانسیل صادراتی و صادرات متقابل دو کشور ایران و لبنان

ماخذ: یافته‌های محقق

۶- اولویت‌بندی فهرست درخواستی ایران

در این بخش اقدام به اولویت‌بندی فهرست کالایی ایران جهت صادرات به لبنان شده است. پس از تشکیل بانک اطلاعات تجاری ایران و لبنان، با استفاده از مراحل زیر اقدام به اولویت‌بندی کالاهای صادراتی ایران برای صادرات به لبنان شده است:

۶-۱- محاسبه شاخص اکمال تجاری ایران با لبنان بر اساس یک شاخص پیشنهادی

والراس و جانستون در سال ۲۰۰۱ جهت معرفی فهرست کالاهای درخواستی یک کشور در قالب اخذ امتیازات تعرفه‌ای شاخص‌های ترکیبی برحسب ارزش‌های صادرات و واردات دو کشور پیشنهاد دادند. شاخص‌های پیشنهادی مزبور الگوی مزیت نسبی در صادرات کشور i را با الگوی عدم مزیت نسبی کشور j نشان می‌دهد. این شاخص یک معیار وزنی تجارت است که سهم نسبی صادرات کشور i با سهم نسبی واردات کشور j در تمام اقلام صادراتی (k) را نشان می‌دهد. به عبارت دیگر این شاخص بیانگر درجه اکمال تجاری زوج کشورها برحسب کالای k است که آن را می‌توان برآیند سه متغیر مزیت نسبی کشور صادرکننده i ، عدم مزیت نسبی کشور واردکننده j و سهم k در کل واردات جهانی تعبیر نمود.

بالابودن درجه اکمال تجاری را می‌توان به‌عنوان معیاری جهت نشان دادن پتانسیل تجاری و پیش‌بینی‌کننده زمینه‌های گسترش تجارت میان دو کشور در قالب ترجیحات تجاری کشورها در نظر گرفت. بدین ترتیب معرفی کالاهایی که دارای درجه اکمال بالایی باشد و می‌تواند مبنایی برای انتخاب آن کالا در مذاکرات باشد.

با توجه به مباحث پیش گفته شده و با توجه به شاخص پیشنهادی والراس و جانسون برحسب کالایی که هدف اصلی مذاکرات تجاری کالا به کالا است؛ شاخص‌های مورد استفاده به صورت معادلات زیر در بکار گرفته شده است.

$$Com_{ij}^k = RX_i^k * Q_{ji}^k * RM_j^k \quad (1)$$

$$RX_i^k > 1 \quad RM_j^k > 1$$

که در آن شاخص RX_i^k مزیت نسبی ایران و RM_j^k عدم مزیت نسبی لبنان است و Q_{ji}^k سهم کالای k در کل واردات لبنان است.

$$RX_i^k = \frac{X_i^k / X_{iw}^k}{X_w^k / X_w} \quad (2)$$

شاخص مزیت نسبی ایران در تجارت با لبنان را نشان می‌دهد. این معادله نشان می‌دهد که ایران در کدام گروه‌های کالایی مورد بررسی، دارای مزیت نسبی در تجارت با لبنان است.

$$RM_j^k = \frac{M_j^k / M_{jw}^k}{M_w^k / M_w} \quad (3)$$

سهم وارداتی کالای k در کل واردات کشور لبنان از رابطه زیر به دست می‌آید. این سهم نمادی از اندازه بازار وارداتی کشور مزبور در کالای k است. با توجه به معادله (۱) هر اندازه شاخص اکمال تجاری بین صادرات ایران با واردات لبنان برحسب کالای k بیشتر باشد این امر نشان‌دهنده بالا بودن تخصص صادراتی ایران و عدم تخصص صادراتی کشور لبنان در زمینه مبادله کالای k است.

$$Q_{ji}^k = \frac{M_j^k - M_{ji}^k}{M_{jw}^k - M_{ji}^k} \quad (4)$$

لذا بالا بودن شاخص معادله (۱) به عنوان مبنای تشخیص جهت درخواست ایران برای گرفتن امتیاز درخواستی از لبنان است.

۲-۶- پتانسیل صادراتی ایران به لبنان

این شاخص که بیانگر حداکثر توان صادراتی ایران به لبنان است بر اساس داده‌های دوره زمانی ۲۰۱۷-۲۰۲۱ در سطح کدهای HS شش رقمی محاسبه شده است. روابط ریاضی شاخص مورد استفاده به شرح زیر است:

$$POT_{ij}^k = \min(X_i^k, M_j^k) \quad (5)$$

۳-۶- نرخ تعرفه لبنان

بانک اطلاعات تعرفه‌ای کشور لبنان از سایت اکسس مپ استخراج و در سطح کدهایی شش رقمی HS فهرست ارائه شده توسط سازمان توسعه تجارت به عنوان فهرست درخواستی ایران شامل ۵۴۰ قلم کالا در سطح کدهای شش رقمی HS می‌باشد.

۴-۶- مراحل تعیین فهرست درخواستی اولویت‌دار ایران از لبنان

برای اولویت‌بندی کالاهای صادراتی ایران از میان ۵۳۴۷ کد کالایی شش رقمی HS بانک اطلاعات تجاری دو کشور ایران و لبنان، از شاخص‌های فوق استفاده شده است. اولویت‌بندی این کالاها با استفاده از شاخص‌های فوق از لحاظ بیشترین اثر بر توسعه صادرات ایران صورت می‌پذیرد. ابتدا مقادیر شاخص‌ها از طریق نرمال‌سازی به اعدادی بین صفر و یک تبدیل شده و سپس با توجه به امتیاز هر شاخص، مجموع امتیازات محاسبه شده برای هر کالا، اولویت ارقام برای فهرست درخواستی ایران از لبنان مشخص می‌شود.

با توجه به اینکه در موافقت‌نامه های تجارت ترجیحی یا آزاد، کاهش یا حذف تعرفه‌ها مدنظر است، طبیعتاً قبل از هر گونه اولویت‌بندی بر اساس امتیازات کالاها (مبتنی بر شاخص‌های نرمال شده)، خروج کالاهای لبنانی برخوردار از تعرفه صفر امر منطقی محسوب می‌شود.

بررسی بانک اطلاعات تجاری نشان می‌دهد که ۲۰۶۸ قلم کالا از اقلام وارداتی لبنان (در سطح شش رقمی HS) دارای تعرفه صفر (آخرین سال موجود- سال ۲۰۲۰) هستند؛ لذا این کالاها از فهرست مورد بررسی برای کاهش تعرفه‌ها خارج می‌شوند

با توجه به محدودیت معرفی کالاهای در فهرست درخواستی ایران در موافقت‌نامه تجارت ترجیحی لازم است که مهمترین کالاهای اثرگذار در توسعه صادرات ایران به لبنان در اولویت قرار گیرد؛ از این رو در ادامه با توجه به اندازه بازار لبنان و بررسی توان واردات کشور مذکور، کالاهایی که حداقل پتانسیل انتظاری صادرات ایران به آن بازار در سطح ۵۰۰ هزار دلار است، برای اولویت‌بندی مدنظر قرار گرفته‌اند. با در نظر گرفتن این شرط، تعداد ۲۶۹۴ قلم کالا با پتانسیل صادراتی پایین‌تر از ۳۰۰ هزار دلار در سال از فهرست کنار گذاشته می‌شود.

در نهایت ۵۸۵ قلم کالای باقیمانده بر اساس امتیازات مربوط به هر کالا اولویت بندی و به عنوان کالاهای درخواستی معرفی شده است. از فهرست ۵۴۰ کالایی درخواستی ایران (توسط سازمان توسعه تجارت ایران) از لبنان، ۳۶۱ قلم کالا در فهرست ۵۸۵ قلمی پیشنهادی این گزارش قرار دارد اما مابقی کالاها بر اساس شاخص‌های بکار رفته در این گزارش در اولویت قرار نگرفته‌اند.

مراحل تعیین فهرست درخواستی ایران از لبنان:

- حذف ۲۰۶۸ قلم کالای دارای تعرفه صفر (آخرین سال موجود- سال ۲۰۲۰) در سطح شش رقمی HS از سوی لبنان؛
- حذف ۲۶۹۴ قلم کالا دارای پتانسیل صادراتی (کمتر از ۳۰۰ هزار دلار) ایران به لبنان در سطح شش رقمی HS طی دوره ۲۰۱۷-۲۰۲۱؛
- تعیین و اولویت‌بندی ۵۸۵ کالا (در سطح شش رقمی HS) به عنوان فهرست کالاهای درخواستی (مقدماتی) ایران از لبنان جهت اخذ امتیازات تعرفه‌ای

۷- جمع‌بندی

در راستای توسعه همکاری‌های اقتصادی و تجاری دوجانبه، دو کشور ایران و لبنان اقدام به تنظیم پیش‌نویس متن موافقت‌نامه تجارت ترجیحی و همچنین معرفی فهرست درخواستی خود کرده‌اند. کشور لبنان، ۴۳۴ قلم کالا (در سطح کدهای HS شش رقمی) و ایران نیز ۵۴۰ قلم کالا را به عنوان فهرست کالاهای درخواستی خود از طرف مقابل تجاری پیشنهاد داده‌اند.

در این گزارش با هدف ارزیابی این فهرست‌ها، بانک اطلاعات تجاری شامل اطلاعات و آمار تجارت دو کشور با جهان، تجارت در سطوح دوجانبه و همچنین تعرفه اعمالی هر کشور بر هر کد HS شش رقمی بالغ بر ۵۳۴۷ قلم کالا تشکیل شد.

بررسی فهرست درخواستی لبنان نشان می‌دهد که این کشور در کل ۴۰۹ کالای درخواستی خود از ایران بطور متوسط طی پنج سال اخیر حدود ۱۳۱۳ میلیون دلار صادرات داشته است. کشور لبنان در صادرات حدود ۱۹۷ قلم از این کالاها واجد مزیت نسبی بوده و پتانسیل صادرات کشور مذکور به ایران نیز حدود ۳۹۰ میلیون دلار است. همچنین واردات لبنان از جهان در مجموع این اقلام، حدود ۲۴۱۰ میلیون دلار و بیش از صادرات این کشور است. این در حالی است که ارزش صادرات ایران در ۴۰۹ قلم کالای مورد نظر سه برابر لبنان و در حدود ۴۹۸۸ میلیون دلار و واردات ایران نیز در حدود ۳۷۷۸ میلیون دلار است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که ایران در صادرات ۸۱ قلم از این کالاها واجد مزیت نسبی بوده و پتانسیل صادراتی ایران به لبنان نیز بیش از دو برابر پتانسیل صادراتی لبنان به ایران و حدود ۸۱۲ میلیون دلار است. بطور کلی برای مجموع ۴۰۹ کالای درخواستی لبنان از ایران کفه ترازوی منافع تجاری به نفع ایران است. علاوه بر این، بررسی

کالاهای متنوع صادراتی لبنان نشان می‌دهد که طیفی از این کالا نه به عنوان کالاهای تولید شده در این کشور بلکه به عنوان کالاهای تولید شده کشورها دیگر پس از واردات بطور مجدد نسبت به صادرات آن به کشورهای ثالث (مانند ایران) اقدام شده است. بررسی‌ها نشان داده است که ۲۱ قلم از اقلام درخواستی لبنان، بیش از ۵۰ درصد صادرات مجدد هستند. طبق قواعد مبدا کالاهایی که سهم بالایی از کالاها بصورت صادرات مجدد باشد مشمول کاهش تعرفه نخواهند شد. همچنین اولویت بندی کالاهای ایران از منظر حساس بودن نسبت به واردات (بر اساس متغیرها و شاخص‌های تجاری بکار رفته در این گزارش) نشان می‌دهد که اعطای تخفیف تعرفه‌ای برای ۶۷ قلم از کالای درخواستی لبنان بایستی با بررسی دقیق کارشناسی صورت گرفته و در صورت لزوم از فهرست ترجیحات ایران به لبنان خارج شود. بررسی فهرست درخواستی ایران از لبنان نیز نشان می‌دهد که از بین ۵۳۴۷ قلم کالا موجود در بانک اطلاعات تجاری ایران و لبنان، تعداد ۲۰۶۸ قلم کالای در سطح شش رقمی HS از سوی لبنان از تعرفه صفر (سال ۲۰۲۱) برخوردار است. همچنین حدود ۲۷۷۹ قلم کالا نیز از حداکثر پتانسیل صادراتی ۳۰۰ هزار دلار برخوردار است که در صورت وجود محدودیت برای معرفی فهرست درخواستی ایران در چارچوب موافقت‌نامه تجارت ترجیحی با لبنان، مابقی کالاها شامل ۵۸۵ کد HS شش رقمی برای موافقت‌نامه ترجیحی دو جانبه در اولویت بوده و این ۵۸۵ قلم کالا بر اساس امتیازات هر کالا (بر اساس شاخص‌های مورد استفاده) اولویت بندی شده است. این ۵۸۵ قلم کالا در مجموع با پتانسیل صادراتی بالغ بر ۲ میلیارد دلار به بازار لبنان برخوردار است. (پیوست)

۸- منابع

- ۱- قانون مقررات صادرات و واردات، موسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی سالهای ۱۳۹۸ الی ۱۴۰۱.
- ۲- گمرک جمهوری اسلامی ایران (<https://www.irica.gov.ir/>).
- ۳- ثاقب، حسن و همکاران (۱۳۸۶)، تعیین فهرست کالاهای حساس تجاری در قالب موافقت‌نامه ECOTA، موسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی.

1. Kallummal. Murali, Negative list identification under an PTA, Centre for WTO Studies.
2. <https://www.trademap.org>.
3. <https://www.macmap.org/>
4. www.wto.org.